



Бүхы оронүүдэй пролетариар, нэгэдэгты!

# БҮРЯД УНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОМУНИСТИЧЕСКОЕ ПАРТИИ БУРЯД АССР, БУРЯД АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной  
21-нй гарана

№ 39 (15662)

1981 оной февралын 15, воскресени

Сэн 2 мүнган.

## БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

## ЭТИГЭЛЭЙ ҮРЭНЭН

Түрэл партинга XXVI съезд дээр  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах

Түрэл партинга XXVI съезд дээр  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах

Түрэл партинга XXVI съезд дээр  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах  
хүснэ хэлсэгдэхээр тунхаглагдах

## ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААВ?

## МҮХЭДЭЙ НЮДЭН ХУРСА

Марксын нэрэмжит  
Марксын нэрэмжит  
Марксын нэрэмжит  
Марксын нэрэмжит

том шухала зорилго багшанарай үмэнэ  
табигданхай.  
Мүнөө үеин эдиршүүлнэ хүмүүжүүлгэд  
комплексноор хандаха эрилтэ табигдаг  
гэжэ мэдэжэ. хурагшадай хүснэдэ этгэ-  
гэм, тэдэнэй бээ даагад ажаллаха ша-  
дабарине хүжөөжэ, тэрэнхээ уламжалан  
нитын ажабайдалда эдэхи үүсэлтэй  
хүнүүдэ бэлдэх гэжэ комплексноо хү-  
мүүжүүлгын том шухала хуынэ гэжэ би  
бодогшоб. Юундэб гэхэдэ, эхшүүлэй,  
илангаа багшын этгилнэ үхүүбүн эхэ  
үндэрөөр сэгнэдэг, тэрэнхээ этгилнэ, мэ-  
дэрэл соон байхан хамаг байн шэнжэ  
шанарын халбаран хүжэдэг гэжэ би олон  
жэлдэ багшалахаа ойлгожэ абанхай.

Хэрбээ эхнэ класснаа эхилжэ, бишын  
хурагшады бээ даагад байхаар хураг-  
шан байбал, тэдэнэр ажал хуульгаа бэр-  
хээр эрилхэд шадабаритай болодог. Эхнэ  
классна багшын хурагшан, хүмүүжүүлгэн  
байн байхан заншалы 4-дхи, 5-дхи  
класснаа тодожо абаад, саашан хүжөөжэ  
гэжэ ахамдэ классна багшанарай уялга.  
Уялдагшан классууднаа эхилжэ, үхүүбүд  
класснагаа, хурагшангаа хангын номчи-  
нине өөшлөө гаргадаг. техникеска уял-  
шнууды бэлдэх үнэгдэгдэг. хуруули  
соогоо декурлагад болохо юм.

Эдиршүүл гэжэшмэй ургамэ абан  
зон хадха ходоодо эдэбхитэй, шууагай  
байха ёһотой. Тимнээ буряла багшан  
хүсээ, үргэдэхэ эхилхэн ухаан болодоо  
албаа юмэндэ хэрэглэхэ, гаргах гэжэ  
оролдогдог ха юм. Тимнээ коллектив  
соогоо үүсхэл гаргах, багшаные хаан,  
олондо тухтай юмэ хээ аргыг класс-  
нагаа хурагша бүхэндэ олгохоо орол-  
догдог. Класснаа этгэн, тэдэнхээ  
эрилтэ ойлгон, хүдэлмэрингөө түсбэй  
хэбэдогдог. Класснамин багш минин багш,  
хурагдаймин алдуу минин алдуу боло-  
дог.

Хурагша гаргашан шабанаарай дунда  
наа нэгшэе хүн буруу замаар ажа,  
минин эдэлхэе голхороогоой байхан-  
дан, би угаа золтой. Хүдэлмэриншэн гу,  
али алба хагша — хэишэ болон бай-  
бал, тэдэмин ажалдаа шуналтай, эдэбхи-  
тэ хүнүүд болохо гардаг.

Мүнөө минин хүтэлбэрилдэг 9 дхи «А»  
классна хурагшад хожомоо хэд болохо  
— эли тодо мэдэнгүйб. Зүгөөр тэдэмин  
байн хүнүүд болохо ургагшай гэжэ түрэл-  
хидэй хамта оролдогдог.

Мүнөө абакэ абан класснаа дүрбэд-  
хидэй хүтэлбэрилнэб. Жэл болодо, хураг-  
шадн арбан класс дүрбэдхид гаргах. Саг  
жэлэй үнэгдэхэд, олон юмэнэ мартадана  
болохо. Зүгөөр хамтынмэй багш, бишын  
ханааршэе хаан, хамтадаа тулалхан ила-  
танууд мартадгахгүй. Тунгалаг үнине,  
багшанин хамта хайшаан хонхон  
байгалай эрье, «Якорь» гэжэ турбаза, ал-  
дуу эхэн хүжэрэнгөө нурта мууны сэг  
хэлэн шүүмжэлхэн, классна суглаан —  
эдэ бүгэдэ мартадгахгүй. Мүнөөмин  
хурагшад дүрбэн тэгшэ, сэдхэл болодог  
оо талаар сэхэ сээр хүнүүд болодо,  
үбэ сэгээрэнгээ, абанарайгаа хэргыг  
үргэлжлүүлэн, оройноогоо ерээдүйн эдэ-  
дэй бүгэдэ өө өөрингөө хууриг олохо,  
дээдэ хуруулида хуража, али сэрэгтэй  
албанда ажаа ерээд, байн мэрэгжэлүү-  
дые олодо, 11-дхи, 12-дхи табан жэл-  
нүүдэхэ эхилэн, оройноогоо түсбэ даба-  
ринууды дүүргэхэ хэрэгтэ хубитан  
оруулхал байха гэжэ би этгэнэб.

Тимнээ 12 баһал нэгэ 4-дхи класс  
даагадха. Баһал хүдэлмэринэй эхнээхэ  
эхилхэ. Табан жэлэй түсбөөр хараалжэ  
болохоор бэшхэе хаан, Эхэ орондоо  
тухтай, эрхэтэн уялгаа хайса мэдэрхэл  
хүнүүдэ хүмүүжүүлгэ гэхэн партинга эхэ  
даабарине хайнаар бэлүүлхэн тула би  
оролдогдог, саашадашэе оролдохо.

В. КОЗЛОВА,  
Улаан-Удын 2-дхи дунда хуруули  
багш, РСФСР-эй ардаг хүжэрэлэй  
отличник.

## КПСС-эй XXVI съездые үгшүүлэн

### 574 ЦЕНТНЕРЭЭР

Сагай уларилэй хэды таа-  
рамжагүй, байбашы хаан,  
Хогин районной ажахынүү-  
дай үхэршэд намараа за-  
халжа үүсэлгэдэхэ малаа  
хайнаар шахажа эхилхэн юм.  
Тинн ливарь харын эсэстэ  
совхозуудай коллективүүд түр-  
элтэ 4774 центнер үхэрэй  
тарган мяха тушаажа, багш-  
наа оройноогоо түрчхэн кла-  
палтай түсбөйе 574 центне-  
рээр үлүүлэб.

Партиин XXVI съездын  
хүндэлэлдэ зориолжа аба-  
нан улгала нэрэглэй түр-  
тэйгөөр бэлүүлхэ хэрэгтэ  
Хогин, Хүлэй совхозуудай  
мал шахан таргалуулаха гүү-  
түнүүдэй коллективүүдэй  
ооуулан хубита яһала бин.  
Эндэхэ үхэршэд малаа ша-  
дахар хайнаар шахажа, үхэр  
бүхэнхөө шүгүнхөө эхэр  
нэхээжэ шада. Тимнээ  
элэ ажахынүүд бусдаа ор-  
ходоо эхэ шүгүнхөө, тарган  
мал олоор тушаан байна.

Мүнөө совхозуудай малшад  
хараалханаа бэлүүлхэндэ  
улам урмашан, даажа аба-  
нан үхэрнүүдэйгээ шүгүнү-  
рые хонг бүрлэ 700—800  
граммаар нэхэхын түлөө  
шарамин оролдоно.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

### Бурядаймнай нислэл

Улаан-Удэ жэлхээ жэлдэ  
гоё хайхан болоно. Ал-  
бан зургаануудай болон  
байрын олон дахар гэр-  
нүүд хойно хойнооо ур-  
ган бодожэ, нислэл хо-  
тмөмэй бүри болбосон  
түхэлтэй, гоё хайхан бол-  
гоно.

Улаан-Удын Советскэ  
райондо гостиницын 12  
дахар байшан мүнөө  
баригдажа байхай. Энэ  
барилгада барилга-хабса-  
рагын 4-дхи управле-  
нин В. А. Находкиной  
бригадын, «Дальсталь-  
конструкция» трестын ба-

рилгашад хүдэлнэ. Ба-  
рилгашад мүнөө КПСС-  
эй XXVI съездын хүндэ-  
лэлэй социалис мұры-  
сөөндэ эрхим амжалта  
туйлан хүдэлжэ байхай.  
Учинэй хабсаргааша  
Александр Фролов (зу-  
раг дээрэ) бусадта үл-  
гэр жэшээ харуулан хү-  
дэлхэдөө, үдэр бүри даа-  
барияа үлүүлэн дүүргэ-  
нэ. КПСС-эй XXVI съез-  
дын хүндэлэлэй ажалтай  
вахтада жагсаан Алек-  
сандр Фролов ажалдаа  
туйлахан амжалтаа бу-  
ри арьдахые ордлоно.  
С. БАДХЕВАН фото.

## ХОЁР МЯНГААР ҮЛҮҮЛБЭ

КПСС-эй XXVI съездын  
дүтлэхэ бүри Итанцын лес-  
прохоздо социалис мұры-  
сөөнэй эршэ улам шангада-  
ха. хүн бүхэн түрэл пар-  
тиннга съездые ажалтай шэ-  
нэ амжалтануудаар утахые  
оролдоно. Олон бригада,  
участкоуд дээшлүүлгэдхэн  
социалис уяланууды абан-  
хай.

Леспрохоз бүхүүдөө үн-

тарган ливарь харада байн  
үрэ дүнгүүдэй ажаллажа  
гараа. Тингээ хара соо  
36100 кубометр модо бэ-  
лэххээ даабарна 2100 куб-  
ометрээр үлүүлэб. Энэ ха-  
да леспрохозой XXVI  
съездын хүндэлэлдэ абан  
социалис уялануудаа дүр-  
гэхэ хэрэгтэн бата найдам-  
тай үндэнэ хуури боложо  
үгэбэ бшуу.

Жэлэй эхнээхэ эндохи жо-  
лошод эрхим хайнаар хү-  
дэлнэ. Эхнээхэ бүхэн өөшдөн  
социалис уялануудтай.  
Юлошошодой үндэр бүтээс-  
тэйгөөр ажаллаһанай ашаар  
ойноо 35,5 мянган кубометр  
модон таллуулдажа, тэрэ-  
нэй 34,1 мянган кубометр  
модон Сэлэнгын модоной баа-  
за абаагдаа. Тинхэдэ лес-  
проктуудай коллективүүд

дэй дунда дэлгэрхэн мұры-  
сөөндэ Кинин модошод түр-  
үүлжэ ябана. Тэдэнэр мүн  
лэ январь харыгаа дааба-  
ри холо үлүүлэб. хэлэлхэн  
үгэдэе хүрэххээ ябана.  
Тэрэлхэн модо бэлдэ,  
хэгшэдэй бригадануудай дун-  
даа А. С. Николаев, И. А.  
Зайграев, Ю. И. Ходоков  
гэгшэдэй коллективүүд съез-  
дын хүндэлэлдэ абан уял-  
гануудаа хайнаар дүүргэжэ  
байнай.

А. КОЗИН.  
Прибайналин район.

## ТАСС М. В. ЛОМОНОСОВОЙ нэрэмжэтэ

### шагналууд

Металлургин ба металл-  
нуудай технологийн талаар  
онсо гайхамшаг туйлаар  
нуудай түлөө академик Б. Е.  
Патондо, бодото байдалда  
хэрэглэхэ математикын ба  
механикын талаар онсо гай-  
хамшаг туйлаарнуудай тү-  
лөө Чехословакийн Науку-  
нуудай академин академик  
И. Кожешник М. В. Ломо-  
носовой нэрэмжэтэ алтан ме-  
далууды (1980 оной) олго-  
хо гэжэ СССР-эй Науку-  
нуудай академин Президи-  
ум шийдэхэ.

М. В. Ломоносовой нэр-  
эмжэтэ алтан медаль хадха  
СССР-эй Наукунуудай ака-  
демин дээдэ зэргын шаг-  
нал болоно, анын (нэгэ ме-  
даль — совет эрдэмтэдэ,  
нэгэ медаль — гададын эр-  
дэмтэдэ) естествон эрдэ-  
мүүдэй талаар онсо гайхам-  
шаг туйлаарнуудай түлөө  
жэд бүри олгогдог юм.

Академик Б. Е. Патон —  
металлургин ба металлнуудай  
технологийн талаар эли-  
тэ эхэ совет эрдэмтэ. Со-  
циалис Ажалтай хоёр дахин  
Герой, Ленинскэ ба Гүрэнэй  
шангуудай лауреат. Б. Е.  
Патоной наука ажал ябуул-  
ган олон янзын, үзэгдэл-  
нүүд ба бүрдэлүүдэе теоретическэ гүн гүнзгийгөөр  
шүнжэлэн тодорхойлдог, та-  
биан зорилгонуудаа тодо  
ноороор, аша үр эхэтэй  
гээр шийдэхэд, наука шэн-  
жэлгэнүүднэ арадай ажахын  
эрилтэ хэрэглэмжэнүүдэй  
нягта холбоотой байдаг.

Б. Е. Патон УССР-эй Нау-  
кануудай академин прези-  
дент байхадаа, гол шухала  
шүнжэлгэнүүдэе үргэлхэхэ,  
эрдэм наука залан хүжөөл-  
гын хэрэг улам нарийуулан  
хайжаруулаха, үйлдэбэртэй  
эрдэм наукин холбоо бари-  
саа бэхжүүлэхэ имгата эхэ  
хүдэлмэри ябуула.

Академик Б. Е. Патон —  
КПСС-эй ЦК-гай, Украинин  
Компартиин ЦК-гай гэгшүн  
СССР-эй Верховно Советэй  
ба УССР-эй Верховно Со-  
ветэй депутат юм. Акаде-  
мик Б. Е. Патоной наука  
туйлаарнууд бүхэ дэлхэй  
дээрэ мэдэгдэ, суутай бо-  
лонхой. Академик Б. Е. Па-  
тон Болгарин, Чехослова-  
кийн, Боснин ба Герцего-  
винин Наукануудай акаде-  
мийнүүдэй, хилин саанахи  
хэдэн олон наука бүлгэ

Чехословакийн Наукануудай  
академин (ЧСАН)  
академик Ярослав Кожеш-  
ник — механикын бодото  
байдалда хэрэглэхэ мате-  
матикын ба кибернетикын  
талаар СССР-эй эхэ эрдэм-  
тэдэй нэгэ. Академик И. Ко-  
жешникэй хүдэлмэри онсо  
тодорхой зорилгонуудтай, эхэ  
эхэ шинжэлгэнүүднэ —  
тэдэнэй үрэ дүнгүүдэ боло-  
то дээрнэ бэлүүлгэдэй няг-  
та холбоотой байдаг.

Академик Я. Кожешник —  
наука шинжэлгэнүүдэй эхэ  
эмхидхэлшэ юм. Шкода фир-  
мын научно-шүнжэлгэн ин-  
ституде олон жэлтэ тол-  
гойлоһон. Наукануудай ака-  
демид хүтэлбэрилхэ туша-  
ланууды даадаг байхан.  
1970 онноо 1980 он хүр-  
тэ академик Я. Кожешник  
Чехословакийн Наукануудай  
академин түрүүлгээр,  
1966 онноо 1980 он хүр-  
тэ ЧСАН-ай дэргэдхи «Ин-  
теркомсом» советэй тол-  
гойлогшоор хүдэлмэрилэб.

Академик Я. Кожешникэй  
тоти мэргэн, үрэ түгсэ на-  
учна, научно-эмхидхэлшэ ба  
нитын ажал ябуулган  
ЧССР-эй олон дээдэ шаг-  
лануудаар, Арадуудай Хан-  
ни барисаанай орденээр  
(СССР) тэмдэглэгдэхэй.

Академик Ярослав Ко-  
жешник — СССР-эй Нау-  
кануудай академин, Польшин  
Наукануудай академин,  
ГДР-эй Наукануудай акаде-  
мин, Болгарин Наукануудай  
академин, МНР-эй Наукануудай академин га-  
дадын гэгшүн, Улахоорон-  
дын астронавтикын акаде-  
мин, гададын бусад бүл-  
гэмүүдэй гэгшүн.

(ТАСС).

### «Космос-1245»

Дэлхэйе тойрон нийдэхэ  
«Космос-1245» гэжэ ээлжээ-  
тэ хэмэл одон .1981 оной  
февралын 13-ла Советскэ  
Союзааа дэргэдэгдэ.

(ТАСС).

Г. ЛАМУЕВ.











